

<http://www.cgtcatalunya.cat/spip.php?article10208>

Concha Pérez, militant de la CNT, miliciana durant la guerra i de la CGT en la etapa moderna. Llibertària sempre, ha

Publicat el dia: dijous 17 d'abril de 2014
quest 17 d'abril

- Actualitat - Notícies -

Copyright © CGTCatalunya.cat - Tous droits réservés

La companya Concha Perez, militant de la CNT, miliciana durant la guerra i de la CGT en la etapa moderna, llibertària sempre, ha mort aquesta matinada.

El velatori comença aquesta tarda a les 17:15h al Tanatori de Les Corts (Barcelona) i la cerimònia serà demà a les 14:15 al mateix lloc.

Fundació Salvador Seguí - Catalunya

Per recordar el seu llegat, reproduïm entrevista feta a Conxa Pérez, miliciana de la revolució silenciada i tergiversada del 36 a 1 de febrer de 2011

Aquesta entrevista es pot veure a la TV okupem les ones (programació actual):

<http://blip.tv/file/4778062>

I en la revista mensual Catalunya de la CGT

www.revistacatalunya.cat/cat125.pdf

Conxa Perez en la manifestació contra el Papa a via Laietana

És un gran plaer i satisfacció personal presentar-vos a la Conxa Pérez Collado, de 95 anys, una lluitadora de tota la vida, quasi bé un segle de vivències històriques i confederals. Destaquem la seva participació en la preparació i acompliment de la revolució del 36, ignorada i tergiversada pels poders franquistes i pels actuals.

L'entrevista es va fer a la residència Beltran i Oriol de la Generalitat, el dia 28 de gener, l'endemà de la primera vaga general, convocada sols pels sindicats actius i seguida per la gran «minoria» del país.

Cal denunciar la manca de reconeixement de les institucions catalanes a les grans persones que formaren part de la Revolució del 36, una de la més gran del segle xx, segons Chomsky. Sols hi ha reconeixements pels vencedors, bisbes, borbons i burgesia.

La Conxa és de les poques milicianes vives, que ha participat a la revolució del 36. La majoria mortes en combat o assassinades pels franquistes, o mortes per l'edat. Queden pocs testimonis i segueix l'obscè silenci oficial sobre la revolució.

També va participar, aquí a Barcelona, en l'assalt de la caserna de Pedralbes, en confiscació d'armes, i en la lluita contra els militars colpistes que se van aixecar contra la República. El maig 37 fou ferida en ser enviada per aconseguir informació sobre el que succeïa al Centre de la ciutat.

Durant la dictadura franquista tenia una venda de bijuteria al Mercat de Sant Antoni. Era un lloc d'encontre de llibertaris. Ella sempre ha sigut solidària i militant activa. El seu comportament i exemple fa més gran l'anarquisme, més humà, més combatiu.

Col·laboració de la revista Catalunya i la televisió dels moviments social Barcelona Okupem les ones.

Hi ha el projecte conjunt del Catalunya i Okupem les ones de fer les entrevistes en el format paper i a la vegada en video per televisió. Aquesta entrevista és el primer assaig. Nosaltres l'equip de Catalunya hem okupat les ones per aquest mes i pensem seguir treballant junts i potenciar-nos mútuament.

Com et sents aquí en aquesta residència?

Aquí? Al principi em sentia una mica estranya, però ja m'hi vaig acostumant. Rebo forces visites i m'ajuden

Conxa, farem una crida als lectors perquè et vinguin a veure i et portin flors i llibres, que t'agrada molt llegir. (Residència Beltran i Oriol, carrer Cardener, 4-6, la Barceloneta) . (Ara, que la terra li sigui lleu)

Sí, llibres, perquè quan no tinc visites, em passo el dia llegint.

Hi ha poca gent que llegeixi tant com tu. Avui, Conxa, els joves ja no llegeixen llibres.

Penso llegir fins el dia abans que em mori, per dir alguna cosa.

Quina formació vas tenir?

Vaig formar-me com anarquista ben aviat, ja que el meu pare fou un dels fundadors de la CNT, i el meu germà gran també era anarquista. A casa s'hi feien reunions. Venien amics del meu pare, i ens assabentàvem de coses. A l'escola hi vaig anar molt poc. No m'agradava anar a l'escola. Quan em veia allà tancada, me n'anava i m'estirava per allà als camps, i m'asseia en algun tronc a llegir. A les Corts, hi havia molts camps de verdures.

Així no anaves a l'escola...

No gaire.

Vas anar a les escoles racionalistes?

Tampoc. Quan jo era petita no n'hi havia, era la dictadura de Primo de Rivera i les va clausurar. Anava a les escoles normals, públiques, on pagàvem una mica. El que passa és que al meu pare el posaven a la presó cada dos per tres i em treien de l'escola perquè no podia pagar. Érem 6 germans. I quan sortia de la presó em tornaven a posar a l'escola, però potser llavors ja no era la mateixa escola. El pare volia que aprenguéssim. Total que he arribat a gran i d'estudi no en tenia cap. He sigut autodidacta.

Dius que t'agradava llegir

Sí. M'he passat la vida llegint. Des de petita sempre anava amb un llibre; cosa que agafava l'havia de llegir.

Què llegies?

Hi havia unes novel·letes que m'agradaven molt les «ideal» També llegia a la Federica Montseny, les novel·les del seu pare Federico Urales, en Victor Hugo, en Bakunin, etc. Després a l'ateneu Faros, comentàvem llibres, fèiem

lectures, apreníem a escriure, a fer comptes. I hi havia cursos d'esperanto, psicologia, sexualitat, naturisme.

Quines són les persones què més t'han influenciat?

Els germans Carrasquer. Els germans Carrasquer volien formar una escola racionalista. A les Corts companys del barri també volíem crear una escola racionalista. Jo vaig tenir la sort d'haver fet amistat amb ells. Em van influenciar molt positivament.

Tens algun escrit del seu pare? Alguna carta, algun article seu?

No, el meu pare era analfabet, un home d'acció. Participava en el sindicat de la CNT, als ateneus. De vegades se'ls escapava a la policia, ja que quan el venien a buscar al carrer Carretes, tenia una manera de sortir per darrere i anar a parar a un altre carrer. Sols tinc una foto d'ell. Jo tampoc he escrit res. Explico el que he viscut, el que recordo. En canvi el meu germà gran sí que escrivia, cançons, cantava, participava al teatre i al cor de l'ateneu.

Fins quan vas viure a les Corts?

De joveneta em vaig emancipar, devia tenir 19 anys. La meva mare no entenia que m'agafés tanta llibertat. Anava a reunions i arribava molt tard a les nits. També jo reclamava que els nois i noies treballéssim igual en les feines de la casa. Però el que realment em va fer marxar fou la relació amb en Martorell. Als pares no els agradava ja que estava buscat per atracaments que havia fet per l'Organització i també per a ell. I em podia comprometre i comprometre al meu germà. En Martorell era en aquell moment l'enemic número 1. Jo li feia de contacte i li comprava el menjar. Per Nadal vaig dir que aniria a casa d'un amic que estava sol. La mare em va dir: «si no estàs per Nadal a casa, busca't un lloc per viure, no tornis». Jo com ja ho desitjava, me'n vaig anar. De primer a casa d'uns companys que em van deixar una habitació a la Torrassa, després amb una amiga vam llogar un pis. La meva mare patia molt i estava preocupada per mi. No volia que anés a la presó com el meu pare i el meu germà gran.

No li vas fer cas i vas acabar anant a la presó. Explica'ns com va anar.

Va ser en una aturada general, l'any 1933 a resultes d'una vaga al port. Anàvem un grup a tancar fàbriques. En una vam tenir resistència i vam començar a tirar pedres. Va venir la guàrdia d'assalt a cavall. Un company em va passar una pistola dient-me que a mi no em registrarien. Vam començar a córrer i a fugir. Ens van detenir i ens van dur de nou a la fàbrica. Alguns deien tot senyalar-nos: «Aquests són! Són aquests!». Els policies volien que diguéssim que la pistola era del meu germà. I jo els deia que me l'havia trobat. Finalment el company que me la va passar, se'n va fer responsable. A mi em van tenir uns 5 mesos a la presó Amàlia. Allà vaig llegir molt.

Recordes l'adveniment de la República. El primer de maig 1931...

Vam anar al míting de Belles Arts a l'Arc de Triomf. Hi havia molta gent. Un dels oradors era en Garcia Oliver. En sortir vam anar en manifestació a la plaça Sant Jaume a portar i reclamar una sèrie de reivindicacions al Macià: lloguers més barats i millores pels obrers. A Sant Jaume hi va haver tiroteig. Amb els aldarulls, em vaig perdre de la meva mare i els meus germans i vaig veure a terra a un dels manifestants morts. Vaig quedar molt impressionada.

Anaves a l'ateneu Cultural Faros.

Sí. Es trobava a l'avinguda Mistral, però hi anàvem molts de les Corts i Sants. En Garcia Oliver, que era cambrer a

Sants, ens ensenyava a fer servir armes. En Manuel Escorza que fou al 36 el cap dels grups especials de la FAI, dedicats a la contrainformació i persecució de feixistes, ens hi ensenyava sexualitat i xerrades de cultura. Era un mestre nat, vivia a les Corts. En Maurici, el que fou el meu company definitiu, el portava a coll, ja que era invàlid, a l'ateneu del Faros a fer xerrades. Era molt intel·ligent. La seva casa estava plena de llibres i sempre rodejat de jovent. Al 36 a mi em va demanar d'entrar al grup de la FAI d'intel·ligència, que ell dirigia. Jo era molt amigat d'ell, però no vaig voler.

19 juliol 1936, on estaves i què vas fer?

Els companys de la FAI, de l'ateneu Faros, estàvem reunits ja al bar els Federals, proper a les Corts (carrer Londres). Estàvem ja alertats d'un possible cop militar. Vam anar al quarter de Pedralbes, quan ja havia sortit la tropa. Els soldats que quedaven no van posar resistència. I van omplir els camions d'armes. Amb les presses i l'emoció ens van deixar les municions. Vam haver de tornar. Ho deixàvem al bar els federals, que era d'un mestre, la seu del nostre grup de la FAI, i punt d'encontre de revolucionaris.

A Pedralbes hi vau anar armats?

Sí. Jo hi vaig anar amb una pistoleta que em va regalar els dies abans el meu pare. I la vaig perdre. Feia temps que li demanava al meu pare.

Un bon heretatge! Que més vau fer?

Vam anar a la presó Model a alliberar els presoners. Quan vam arribar ja estaven preparats per sortir. Pensava trobar en Martorell, però no el vaig veure. Fa una setmana, he somiat amb en Martorell dues nits. He viscut el que vaig viure amb ell, com si fos ara mateix.

Com és?

Un amic fa uns dies em va ensenyar les llistes d'afusellats i documents de com el van agafar i matar. M'ha afectat molt, per això suposo que hi he somiat.

En la revolució, hi somies?

No recordo... La revolució la vam viure, no cal somiar-la.

Quan vas anar al front?

Al començament. A les Corts s'estava organitzant una Centúria per anar al front i m'hi vaig allistar. Érem els «Aguiluchos de les Corts», 100 persones voluntàries. Van anar a Caspe, on ens varem incorporar a la columna Ortiz i després cap a Zaide. Vaig estar-hi fins un temps després que es va decretar la militarització de milícies i el retorn de les dones.

No paraves...

Va ser un temps de lluita, una dia darrera l'altre. Sempre hi havia coses a fer i ho fèiem tot amb molt d'entusiasme.

Creiem que la revolució triomfaria i alliberaríem fins i tot Portugal.

Quin fou el temps que vas viure més feliç?

Aquest temps de revolució. A Barcelona vaig treballar en una fàbrica de pintallavis col·lectivitzada i reconvertida en una fàbrica d'armament. al servei de la revolució. Fou una experiència molt enriquidora i interessant. Van començar a comprar torns i el que ens feia falta per produir bales i vam investigar com fabricar més armes. Tots treballàvem per a la revolució. Ho recordo como moment molt feliç de la meua vida. Era el moment propici per transformar el món.

Maig del 37, els comunistes dirigits per Stalin pretenen aturar la revolució i provoquen els fets de maig a Barcelona. Què te'n recordes?

Eren dies de molta confusió. Em van demanar d'anar al centre al Comitè Regional de la CNT a buscar informació del que passava. Una companya, una germana Carrasquer, em va dir que m'hi acompanyava. Finalment un noi italià amb un cotxe forrat de ferros i planxes, que al final no servien per a res, ens hi va dur. A via Laietana, a l'altura de Comissaria ens van tirotejar. Deurien pensar que els volíem atacar. El jove conductor va quedar molt malferit i a mi, que m'havien ferit en una cama, em van dur al Clínic. Quan vaig poder, em vaig escapar i vaig tornar amb els companys.

(Nota. L'amic Carles Garcia, un gran lector i coneixedor de la revolució del 36, em diu que aquest testimoni de la Conxa Pérez, que ella també ho va explicar en el documental "zona roja", està documentat per un corresponçal de guerra francès. Pels interessats es troba en "Barcelona mayo 37. Testimonios desde las barricadas". Es un article del francès Marcel Ollivier "la semana sangrienta" pàgina 131. Descriu que varen disparar a un cotxe a via layetana desde on ara està Comiseria, que anava al Comitè central de la CNT. Explica que el conductor italià Saboritti va quedar greument ferit i varen detenir dues noies, una ferida a la cama pels disparos.

Quant decideixes marxar a l'exili, deixar-ho tot i abandonar el país?

A la fàbrica amb el meu germà ens dèiem que devíem fer un pensament i marxar. La gent anava marxant. Ja no hi havia ningú a la regional. Calia prendre una decisió. La guerra estava perduda. El que ens retenia era la dona d'un company que estava al front. Estava malalta i amb un fill i ens la van deixar al nostre càrrec. No sabíem on deixar-la, buscàvem qui se'n pogués fer càrrec. Per això vam ser dels últims a marxar a França.

Què senties en perdre-ho tot i veure els feixistes com se n'apoderaven?

No és pot explicar. No hi ha paraules. És un sentiment massa gran. Recordo fets: cremàvem tot el que podia ser compromès. Vam arribar a Portbou i els francesos tenien tancada la frontera. Al cap de dos dies van deixar passar les dones i nens. Ens van portar a la frontera amb Bèlgica, i després al camp d'Argelers al Rosselló. Allà vaig conèixer un practicant de Madrid amb qui vaig tenir un fill, en Ramon.

Com fou el retorn a Espanya?

Dur. Moltes peripècies. Vaig haver-me de presentar a la policia i vaig tornar a les Corts. Els temps se'm feien difícils. No sabia com treballar i ocupar-me del nen. Temps molts difícils. Vaig haver de lluitar molt per pujar el fill. Fins que vaig trobar un antic company de l'ateneu Faros amb qui vaig conivure.

I ja en la transició, quan t'afilies a la CNT?

Jo no havia deixat de militar a la CNT. A l'any 1975, uns quants simpatitzants, uns 10, formem el sindicat del comerç de la CNT.

L'any 1997, formes part del grup de dones del 36....

Sobre l'associació «dones del 36», te'n pot parlar millor la Llum, ja que ella ho va crear...

(Llum Ventura és una perruquera creativa i l'amiga inseparable de la Conxa. Està a l'entrevista, i acompanya a la Conxa sempre que pot)

Llum, explica'ns com se't va ocórrer el projecte de «dones del 36»

Jo fa 15 anys vaig ser consellera de cultura i igualtat, com a independent. Arrel de la pel·lícula Terra i Llibertat de Ken Loach vaig interessar-me en recollir testimonis de dones del 36. I com que els meus orígens són llibertaris: el meu avi era un anarquista del barri xino, la meua mare era anarquista, i es deia Llibertat. I em vaig preguntar què havia passat a les dones de la generació de la meua mare. D'aquí prové el projecte. És dels primers projectes de recuperació de memòria històrica. Vam crear l'associació per presentar-nos a un premi de la ciutat. Em vam guanyar dos. Hi havia dones de totes les tendències, menys de l'anarquista. A la CNT de Joaquim Costa en un principi no volien col·laborar amb aquest projecte del Districte, però finalment em van presentar a la Conxa i des d'aquell dia no ens hem separat més.

A què es dedicava l'associació dones del 36?

Les dones explicaven als instituts, escoles, associacions el seu testimoni de la guerra i la revolució. Era una transmissió de coneixements oral.

Tafanejant per Internet he vist que a Gràcia han dedicat una plaça «les dones del 36». Vosaltres fa uns anys vaau protestar perquè l'havien enreixat, privatitzat i tancat al públic. Com va acabar?

Vam fer una campanya amb el lema de «la llibertat no s'enreixa». Vam estar protestant. Molts col·lectius ens donaven suport. Vam exigir a l'alcalde que tragués les reixes, o bé, que tragués la placa a les dones del 36. Les dones del 36 no mereixen una plaça amb reixes ja que han patit presó, exili, camps de concentració. Són gent que han lluitat per la llibertat. Finalment ni han tret les reixes, ni la placa. Fan el que volen.

Llum, tu i la Conxa feu una bona parella. A Colòmbia diuen "s'han trobat la gana i les ganas de menjar". Com va succeir?

Llum.

- ▶ Des del primer dia, com he dit, ens vam fer amigues al conèixer-nos. Ens hem adoptat. Més que una relació mare - filla és una relació d'amigues. Per a mi és una persona importantíssima en la meua vida, un referent de moltes coses entranyables i me la estimo molt i ella també, no?

Conxa

També. En la Llum he trobat un refugi, una mà amiga, una persona que me compren i escolta. És molt bona, de vegades abuso una mica...

Llum

...Que dius ara! No abuses per a res!

Tornem a l'entrevista. Unes últimes preguntes, Conxa. Et vaig veure a la manifestació contra el Papa amb l'adhesiu «no t'esperem» i amb la revista de l'Ateneu Enciclopèdic, que fa poc et va fer un homenatge pels teus 95 anys. Què en penses d'aquest Papa?

Penso el mateix que de tots els Papes: són uns privilegiats i enganyen els pobles

Com veus les actuals divisions dels anarcosindicalistes i llibertaris?

Fatal. Ens hem d'unir. Cal deixar de banda el que ens separa. Com canviarem el món si no ens entenem 15 persones? Si hi ha diferències, es discuteixen i es respecten, però no cal separar-se i barallar-nos.

Et donaré una alegria, Conxa, ahir en la manifestació unitària de la vaga general CGT, CNT, i diversos grups anarquistes, okupes i antisistema manifestàvem junts. Fou una bona cosa veure els llibertaris manifestant junts, deixant a casa diferències doctrinàries i tàctiques.

Intervenció de'n Toni, el realitzador de l'entrevista per okupem les ones.

«No manifestaven tan unidos como dices, Txema. Había un grupo de seguridad que no dejaba pintar las paredes y armaba líos por unos petarditos, y luego otros se fueron con una pancarta grande, que además era contra CCOO i UGT, a proteger el edificio de CCOO. Y los compañeros del metro, ¿dónde estaban?»

Intervenció de Llum

"Jo quan veig joves antisistema d'ateneus, i okupes, em dic que hi ha futur. La paraula antisistema està molt tergiversada i criminalitzada, i jo em sento a la vora d'ells. Com a consellera em van utilitzar i em vaig deixar utilitzar, però ara cada dia em sento més antisistema".

Conxa, ens pot dir un company, o companya, per a la pròxima entrevista?

L'Enric Casanyes.

" *Entrevista feta per Txema Bofill pel Catalunya inclosa al següent número 125 (pàgines 16-17)*

[Revista Catalunya número 125](#) from [CGT Catalunya](#)

Vídeo de l'entrevista:

Més informació:

Bibliografia sobre la Conxa Pérez.

* **Nou dones i una guerra, d'Isabel Oresti. Edicions 62, Barcelona 2005.**

* **Mujeres contra Franco. De Jordi Creus**

***Entrevista de Mateu Tello a Solidaridad Obrera: <http://www.soliobrera.org/pdefs/soliesp2.pdf>, l'any passat**

*Sara Moroni.

http://www.acracia.org/Acracia/Concha_Perez_Collado.html

*Entrevistes breus dels Mass Media:

El País, <http://www.lahaine.org/b2/articulo.php?p=4062&more=1&c=1>

El Periódico. "L'amor lliure era una qüestió més teòrica que pràctica. Debatíem molt sobre el tema, però a l'hora de la veritat cadascú estava amb el seu company".

<http://www.elperiodico.com/es/noticias/barcelona/20101218/concha-perez-amor-libre-era-una-cuestion-mas-teorica-que-practica/print-629099.shtml>

#ConchaPérez : miliciana anarquista. Entrevistada per Helena López, El Periódico (18/12/2010)

http://www.ateneuenciclopedicpopular.org/IMG/pdf/Entrevista_Concha_Perez_deseembre_2010.pdf ... a la web @enciclopedic

PS:

[Revista Catalunya número 125](#) from [CGT Catalunya](#)